

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Kinevezések a M. N. Múzeum Könyvtárában. A vallás- és közoktatásügyi minisztérium 1908. április 30-án kelt elhatározásával *dr. Sebestyén Gyula* igazgató-őri címmel és jelleggel felruházott őrt valóságos igazgató-órré, *dr. Melich János* I. oszt. segédőrt órré, *dr. bártfai Szabó László* okl. középiskolai tanárt, múz. gyakornokot II. oszt. segédőrré nevezte ki.

Nemzetközi bibliográfiai konferencia Bruxellesben. A nemzetközi bibliográfiai intézet 1908. július 10. és 11. napjain nemzetközi könyvészeti értekezletet tart Bruxellesben, melyen az egyes országok bibliográfiai szervezeteinek képviselői vehetnek részt. Ez értekezlet előkészítésül szolgál az 1910-ben tartandó nemzetközi bibliográfiai kongresszushoz s tárgysorozata a következő:

1. *Organisation.* État de l'organisation bibliographique et documentaire dans les divers pays et dans les diverses spécialités.
2. *Travaux.* État des travaux en cours ou en projets.
3. *Méthode.* État des méthodes.
4. *Coopération et entente.* Moyens d'établir la coopération internationale en vue d'organiser la documentation sur des bases universelles.

A könyvek árengedménye tárgyában a magyar könyvkereskedők egylete 1907. december havi kelettel a következő körlevelet bocsátotta világgá: Tisztelt tagtárs úr!

Németországban és Ausztriában befejeződván amaz éveken át tartott nagyszabású mozgalom, mely a 10%-nyi engedmény megszüntetését célozta, e két országban immár, egybehangzó határozatok alapján, a vevő közönség azon részének, mely eddig 10%-nyi árengedményben részesült, *ezentúl csak 5% engedmény adható.*

A német és osztrák kiadók a »Börsenverein f. d. deutschen Buchhandel« és az »Oesterr.-Ung. Buchhändlerverein« szigorú intézkedései folytán, *kiadványaikat ezentúl csakis oly könyvkereskedőknek szállíthatják,* a kik magukat e rendszabálynak alávetik s azokból 5% engedménynél többet senkinek sem adnak.

Számolva ezzel a körülménnyel, a Magyar könyvkereskedők egyletének közgyűlése és választmánya, a külföldi irodalom behozatalának esetleges megzavarását elkerülendő — *határozatilag kimondotta, hogy*

1907. január 1-től kezdve külföldi könyveknél csak 5% engedmény adható mindama könyvvásárlóknak, a kik eddig 10%-ot élveztek.

Ha indokolt volt ez a redukció Németországban és Ausztriában, bizonyára kétszeresen indokolt minálunk, mert Magyarország földrajzi fekvésénél fogva, a vasúti fuvar ezeknél a könyveknél *másfélszer akkora* mint Ausztriában és *kétakkora* mint Németországban.

De *haszna lesz ebből nemzeti irodalmunknak is*, mert a magyar könyvek — a melyekre ez a határozat ki nem terjed — előnyösebb pozícióba kerülnek a külföldiekkel szemben.

Komolyan felszólítottuk tagtárs urat e határozat legszigorúbb betartására, mert az ellene vétőkkel szemben a Lipcsei és Bécsi társaságok kimézetlenül el fogják rendelni a szállítási zárlatot (Sperre) [sic!], a mi annál súlyosabb, mert ez esetben a Magyar Könyvkereskedők Egylete is köteles a zárhoz csatlakozni.

Szíveskedjék a 10%-ot élvező évi vevőit már most, az évi számla fizetése alkalmával e határozatról értesíteni. Mi meg vagyunk győződve, hogy a vevők egytől-egyig méltányolni fogják e redukció jogosultságát ma, a midőn minden egyéb ipar és kereskedelmi ág nem 5, hanem 25 és 30%-al emelte árúczikkeinek árát.

Kartársi üdvözléssel a magyar könyvkereskedők egylete, Gabos Soma főtítkárr, Benkő Gyula elnök.

A levélben foglaltakra, miután e kérdéssel *Bücher, Der deutsche Buchhandel und die Wissenschaft* cz. munkája ismertetése kapcsán bőven foglalkoztunk¹ s nézetünkön azóta mit sem változtathattunk, nem terjeszkedünk ki, csak mint sajnálatos tényt állítjuk a könyvvásárló közönség elé. G. P.

A párisi Bibliothéque Nationale nyomtatványainak katalógusa, melyből a C-betűt befejező 34-ik kötet van most sajtó alatt, több felől támadásoknak volt kitéve. E támadásokra a könyvtár vezetősége a a minisztériumhoz intézett s közzé tett két emlékiratban válaszolt, melyeket a következőkben ismertetünk.

Az elégtelennek a British Museum katalógusával hozakodnak elő s ezek a főbb kifogásaik. A British Museum katalógusa 20 év alatt elkészült, míg a Bibliothéque Nationale jegyzékéből 9 esztendő alatt alig egy negyed-rész van készen. E kifogás megdől, ha tekintetbe vesszük, hogy egyrészt az angol intézetnek a katalógus költségeire évi 75,000 frank állt rendelkezésre, míg a francziára csupán évi 20,000 frank van megszavazva, a mi négy, egyenkint negyven íves, kötet előállítására nyújt fedezetet, másrészt a British Museum személyzete kétszer akkora fizetésben részesül mint a Bibliothéque Nationale-é s így nagyobb munkakifejtésre is volt kötelezhető; végül itt az is figyelembe veendő, hogy a párisi könyvgyűjtemény a közfelfogás szerint is jóval kiterjedtebb angol vetélytársánál.

A második kifogás a párisi katalógus cikkelyeinek túlságos terjedelme ellen hangozott el. Itt is a British Museum példájára hivatkoznak az elégtelennek, de feledik, hogy a cikkek hosszúsága az esetek túlnyomó többségében pusztán optikai csalódás. A British Museum katalógusa u. i.

¹ M. Könyvszemle. 1904. évf. 352—359.

negyedréd alakban készült, míg a Bibliothèque Nationale-é a kezelhetőbb nyolcadrét. Ez alakbeli különbségnek pedig az a következménye, hogy az angol katalogus egy sorának a francia jegyzék két sora felel meg. Ezenkívül pedig a francia katalogus cikkelyei tényleg több oly adatra kiterjeszkednek, melyek az angolban nincsenek meg s melyek az elégedetlenkedők szemében merőben fölöslegesnek látszanak. Ezek 1—2. A szerző, továbbá néha az illusztrátor nevének feltüntetése az egyes cikkelyeken belül. 3. A könyvkiadó, vagy ennek híján a könyvnyomató nevének feltüntetése. 4. A cikkelyekhez járuló apróbetűs jegyzetek.

E kifogásokkal szemben a könyvtár személyzete a következőket hozza fel: 1. A szerző neve azért szerepel minden egyes cikkely keretében, mert a katalogus arra is fog szolgálni, hogy segítségével a rendszeres katalogust elkészítsék s ekkor a szerző nevére minden egyes adatnál külön-külön van szükség. 2. Az illusztrátorok részben történt felvétele nem irandó rendszeretelenség rovására, mivel a katalogus szerkesztői csak az esetben terjeszkedtek ki e nevekre, ha az illusztráló művészek hírneve a könyv szerzőjét meghaladja, vagy azéval legalább is egyenrangú. 3. A kiadó vagy nyomtató megnevezése föltétlenül szükséges, mert a hely és évszám kitétele az illető könyv kiadásának azonosítására igen gyakran elégtelen. A könyvczímeket különben a katalogus erősen rövidítve adja, a mint ezt már a kihagyásokat jelentő »...« gyakori előfordulása is mutatja. Kivételt e szabály alól csupán a XVI. sz. első negyedében megjelent azon könyvek leírásánál találunk, melyek megbízható leírását hiába keressük a bibliográfiai segédkönyvekben. 4. A sokak által kifogásolt apróbetűs jegyzetek a következőkre terjeszkednek ki: a) Néhány kevésbé ismert idegen nyelven megjelent művek czímeinek rövid fordítása. b) A különlenyomatoknál az illető folyóirat megjelölése. c) A gyűjteményes vállalatok czímének feltüntetése. Ezek elsejére azért van szükség, hogy a czím francia fordítása szolgáltatson támpontot a rendszerező katalogus elkészítésénél a könyvtári alkalmazottaknak s egyúttal a katalogust használó közönséget is tájékoztassa. A másodikra nemcsak könyvészeti, de könyvtárosi szempontból is szükség van, miután az esetre, ha a különlenyomat kézben van, a megfelelő folyóiratkötetet kérheti ki az olvasó. Végül a harmadik feltüntetésének szükségessége a bibliográfiai hűség mellett a Bibliothèque Nationale felállítási rendszeréből is önkényt folyik, miután a gyűjteményes vállalatok összes kötetei azonos jeltettel bírnak s így az egyes kötetek kikeresése, megfelelő utalás nélkül, akadályokba ütközik.

A támadások azon részére vonatkozólag, hogy a Bibliothèque Nationale katalogusa túlságosan előtérbe tolja azokat a szempontokat, melyek első-sorban a bibliográfia elkészítésénél vecndő figyelembe, a hivatalos válaszirat beismeri, hogy a katalogus tényleg nem készül pusztán könyvtári jegyzéknek, hanem az egyetemes bibliográfia terén mindmáig sajnosan nélkülözött segédkönyvet is pótolni törekszik. A könyvtár e törekvése a tudósok részéről a legmelegebb rokonszenvvel találkozott, úgy annyira, hogy a katalogus megindítása óta a világ minden részéből befolyó könyvajándékok tetemesen megsaporodtak.

VÁLTOZÁSOK

a magyarországi nyomdák nál 1908. évi január 1-től április 30-ig.

(Az egy csillaggal jelölt nyomdák hatóságilag nincsenek bejelentve. A két csillaggal jelöltek megszűntek.)

Arad :

**Simtion Péter.

Bereettyó-Ujfalu:

*Adler Béla.

Budapest :

Ádám Hermann. I., Krisztina-körút 81.

**Bata János. VII., Rombach-u. 3.

Bata János. VI. Nagymező-u. 23.

Behr Miksa és Weisz Miksa. V. Zoltán-u. 9.

Biró Pál. I. Uri-u. 19.

Dr. Bródy Dániel. V., Váci-körút 34.

Bródy József, Bródy Miksa, dr. Bródy Sámuel, Bródy Sándor és dr. Bródy Mayer Lázár Lajos. V., Váci-körút 34.

Eisler Suchmann. (VII., István tér 17.

Fried és Krakauer VI., Dalszínház-u. 10. helyett VII., Dohány-u. 10.

Fried Samu és Perényi Klementin. VIII., József-utca 1.

Fuchs Armin és Pfeifer Emil. VII., Alpár-u. 8. Garai Simon. V., Nagykörönd-u. 5.

Özv. Gutman Fülöpné sz. Jelenik Berta. IV., Hajó-utca 5.

**Hercz Ede. VII., Garay-utca. 15/B.

Klein Samu. V., Zoltán-utca 10.

Kulcsár Béla és Albert József. I., Mészáros-u. 3.

Lustig Tivadar. VI., Nagymező-u. 23 helyett VI., Ó-utca 23.

Netavits (Sulem) Samu V., József-tér 33.

Pollák Lkán és Garai Simon. V., Bálvány-u. 21. Szántó József, Singer Olga és Wank Frigyes. VI., Lovag-u. 6.

Szegő Lipót. V., Alkotmány-u. 7.

Weisz Ármin. IV., Duna-utca 6.

**Weisz Arminné szül. Löwinger Háni. IV., Duna-utca 6.

Facset :

**Izsák Dávid (1908. jan. 31.)

Gödöllő :

*Kovács Ferencz.

**Schulez J.

Hódmezővásárhely :

»Vásárhelyi Reggeli Ujság« nyomdája (tulajd. Kun Béla.)

Igló :

**Schmidt József.

Kecskemét :

*Spitzer Vilmos.

Kézdivásárhely :

**Ifj. Jancsó Mózes.

Kisjenő :

**Gallovics és Liebermann (tul. Gallovics Dezső.)

*Rosenthal Pál

Kolozsvár :

*»Szent Bonaventura«kny.

Kovászna :

Ifj. Jancsó Mózes.

Lőcse :

*Singer-féle kny.

Nagykanizsa :

Hartmann János.
*Offenbeck és Balázs.

Nagykeröly :

*»Kölcsény« r. t.

Nagyszombat :

*Reisz L.

Nagytapolcsány :

**Schreiber Mór.

Oravicabánya :

Boldureanu Miklós (Tipografia Progresul kny.)

Örkörmező :

*Weisz Izidor.

Pozsony :

*Hungaria kny. Back Bernát.
Kohn Mór.

Rákosszentmihály :

*Rákosvidéki nyomdávalat (tul. Balázsovich Kálmán).

Temesvár :

»Patria« kny. (tul. Marossy Mátyás.)
*Temesvári Zeitung« kny. (Heim Antal.)

Tiszalök :

Berkovits Sámuel.

Topolya :

Gaál István.

Ujpest :

*Csanády József.

Ungvár :

Joffe Salamon.
Lám Elemér.

Vágújhely :

Schreiber Mór.

Vasvár :

*Fischl Salamon.
*Singer Mór és fia.

Zenta :

»Iparosok szövetsége« kny.